

**Міністерство внутрішніх справ України
Львівський державний університет внутрішніх справ
Центр післядипломної освіти, дистанційного та заочного навчання**

Кафедра кримінального процесу та криміналістики

КЕЙС
заняття на тему
«Організація проведення негласних слідчих (розшукових)
дій та використання їх результатів у кримінальному
провадженні, у тому числі на території, яка знаходиться
під юрисдикцією іншого органу»

**Підвищення кваліфікації слідчих
Національної поліції України**

**Інформація про викладача:
ГУЦУЛЯК Юрій Васильович
0677447160**

Львів -2022

Тема

«Організація проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні, у тому числі на території, яка знаходиться під юрисдикцією іншого органу»

Годин на тему – 6

Занять – 3 (6 академічні години).

З них: лекційних – 2 заняття (4 академічні години)

практичних занять – 1 заняття (2 академічні години)

Заняття 1: Організація проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні, у тому числі на території, яка знаходиться під юрисдикцією іншого органу

Час – 2 години

Навчальна мета: домогтися обізнаності слухачів у теоретичних питаннях, які стосуються порядку отримання відповідних ухвал, їх виконання та порядок використання доказової інформації отриманої під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій.

Виховна мета: сприяти формуванню наукового світогляду, моральних, етичних та інших якостей особистості, вихованню колективу в дусі поваги до закону і необхідності суворого виконання його положень.

Розвивальна мета: розвивати інтелектуальні здібності, мовлення, пам'ять, увагу, уяву, мислення, спостережливість, активність, творчість, самостійність слухачів, прищеплювати їм навички раціональних способів пізнавальної діяльності.

Навчальне обладнання, ТЗН: електронні підручники, посібники, мультимедійні слайди, комп'ютер.

Наочні засоби: зразки документів, тексти нормативних актів.

Міжтематичні зв'язки: кримінальний процес, криміналістика, досудова експертиза.

План лекції (навчальні питання):

1. Поняття і система негласних слідчих (розшукових) дій.

2. Підстави та порядок проведення негласних слідчих (розшукових) дій.
3. Фіксація результатів негласних слідчих (розшукових) дій.
4. Використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій.

1. Поняття і система негласних слідчих (розшукових) дій

Інститут негласних слідчих (розшукових) дій, основу якого становить Глава 21 КПК, є новим для кримінального процесуального законодавства нашої країни. Його поява – наслідок багаторічного пошуку в теорії кримінального процесу, оперативно-розшукової діяльності, криміналістики, в слідчо-судовій практиці рішення завдання з розробки механізму використання результатів оперативно-розшукової діяльності в кримінальному судочинстві, який забезпечував би не лише невідворотність кримінального покарання, але і гарантував належне дотримання прав і законних інтересів громадян і суспільства загалом.

Першим суттєвим кроком у напрямі законодавчої регламентації використання результатів оперативно-розшукової діяльності в кримінальному процесі було прийняття в ході так званої малої судової реформи в Україні в 2001 році змін і доповнень у ст.ст. 65 і 66 КПК 1960 року, відповідно до яких протоколи оперативно-розшукових заходів і додатки до них можуть бути джерелами доказів у кримінальній справі.

Проте вимог до таких протоколів не встановлено, не вирішено питання про умови і порядок використання в доказуванні у кримінальних справах відомостей, що містяться в протоколах оперативно-розшукових заходів і додатках до них, особливо це стосується ситуацій, коли законодавством у сфері забезпечення захисту державної таємниці по оперативно-розшукових заходах заборонено розголошувати інформацію про засоби, методи й осіб, що брали в них участь, що, своєю чергою, утрудняє їх перевірку слідчим, прокурором і судом. Ці обставини, безумовно, ускладнювали використання результатів оперативно-розшукової діяльності в доказуванні.

Розробники нового КПК замість розвитку нормативно-правової регламентації використання результатів оперативно-розшукової діяльності в доказуванні у кримінальних справах запропонували інший підхід, а саме, ввести в кримінальну процесуальну діяльність з розслідування злочинів як засобів збирання доказів негласні слідчі (розшукові) дії, визначивши їх у ч. 1 ст. 246 КПК як різновид слідчих (розшукових) дій, відомості про факти та

методи проведення яких не підлягають розголошенню, за винятком випадків, передбачених КПК.

Їх негласність означає неочевидність, скритність слідчих (розшукових) дій, що проводяться, від осіб, які в них не беруть участь, заразом і від співробітників слідчих і оперативних підрозділів, але передусім від об'єктів щодо яких вони проводяться.

Проведення слідчих (розшукових) дій в такій формі має забезпечити збір відомостей про злочин і особу, що його вчинила, встановити її місцезнаходження, речей і документів, що мають значення для кримінального провадження, попередити протидію розслідуванню злочину, забезпечити безпеку учасників кримінального судочинства і членів їх сімей в ситуаціях, коли проведенням гласних слідчих (розшукових) дій це здійснити неможливо.

КПК у главі 21 містить вичерпний перелік негласних слідчих (розшукових) дій: – втручання в приватне спілкування, різновидами якого

Є аудіо-, відеоконтроль особи, накладення арешту на кореспонденцію, огляд і виїмка кореспонденції, зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж, зняття інформації з електронних інформаційних систем (ст.ст. 258, 260–264 КПК);

– дослідження інформації, отриманої під час застосування технічних засобів (ст. 266 КПК);

– обстеження публічно недоступних місць, житла або іншого володіння особи (ст. 267 КПК);

– установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу (ст. 268 КПК);

– моніторинг банківських рахунків (ст. 269 КПК);

– спостереження за особою, річчю або місцем (ст. 269 КПК);

– аудіо-, відеоконтроль місця (ст. 270 КПК);

– контроль за учиненням злочину, формами якого є контрольована поставка, контрольована та оперативна закупка, спеціальний слідчий експеримент, імітування обстановки злочину (ст. 271 КПК);

– виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи або злочинної організації (ст. 272 КПК);

– виготовлення, утворення несправжніх (імітаційних) засобів для проведення конкретних негласних слідчих (розшукових) дій (ст. 273 КПК);

– негласне отримання зразків, необхідних для порівняльного дослідження (ст. 274 КПК).

Інші нормативно-правові акти (постанови Кабінету Міністрів України, відомчі накази правоохоронних органів) можуть містити тільки положення про порядок і тактику проведення, визначених у главі 21 КПК негласних слідчих (розшукових) дій.

Негласні слідчі (розшукові) дії, передбачені ст.ст. 260, 261, 262, 263, 264 (у частині дій, що проводяться на підставі ухвали слідчого судді), 267, 269, 269, 270, 271, 272, 274 КПК, проводяться виключно у кримінальному провадженні щодо тяжких або особливо тяжких злочинів.

2. Підстави та порядок проведення негласних слідчих (розшукових) дій

Рішення про проведення негласних слідчих (розшукових) дій приймає на підставах та у порядку, передбачених Главою 21 КПК:

- слідчий суддя за клопотанням прокурора або за клопотанням слідчого, погодженого з прокурором, про дозвіл на проведення втручання в приватне спілкування (ст.ст. 260–264 КПК), обстеження публічно недоступних місць, житла або іншого володіння особи (ст. 267 КПК), установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу (ст. 268 КПК), спостереження за особою, річчю або місцем (ст. 269 КПК), моніторингу банківських рахунків (ст. 269-1КПК), аудіо-, відеоконтролю місця (ст. 270 КПК), контролю за учиненням злочину (у випадках, передбачених ч. 8 ст. 271 КПК), негласного отримання зразків, необхідних для порівняльного дослідження (ст. 274 КПК);
- прокурор щодо контролю за учиненням злочину (ст. 271 КПК);
- прокурор або слідчий, за погодженням з прокурором, у виняткових невідкладних випадках, пов'язаних із врятуванням життя людей та запобіганням вчиненню тяжкого або особливо тяжкого злочину, передбаченого розділами I, II, VI, VII (ст.ст. 201 та 209), IX, XIII, XIV, XV, XVII Особливої частини КК України (ч. 1 ст. 250 КПК). Під час прийняття рішення про проведення негласної слідчої (розшукової) дії у перелічених у ч. 1 ст. 250 КПК випадках прокурор зобов'язаний невідкладно після початку такої негласної слідчої (розшукової) дії звернутися з клопотанням до слідчого судді про надання дозволу на її проведення. Якщо слідчий суддя постановить ухвалу про відмову в наданні дозволу на проведення негласної слідчої (розшукової) дії, що розпочата як невідкладна у випадках, передбачених ч. 1 ст. 250 КПК, то вона має бути негайно припинена, а отримана внаслідок такої негласної слідчої (розшукової) дії інформація – знищена у порядку, передбаченому ст. 255 КПК;
- прокурором або слідчим щодо зняття інформації з електронних інформаційних систем, доступ до яких не обмежується її власником, володільцем або утримувачем або непов'язаний з подоланням системи логічного захисту (ч. 2 ст. 264 КПК);
- прокурором або слідчим, за погодженням із керівником органу досудового розслідування щодо виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи або злочинної організації (ст. 272 КПК);
- керівником органу досудового розслідування, прокурором щодо виготовлення, утворення несправжніх (імітаційних) засобів для проведення конкретних негласних слідчих (розшукових) дій (ст. 273 КПК);

– слідчим щодо дослідження інформації, отриманої у разі застосування технічних засобів (ст. 266 КПК).

Проводити негласні слідчі (розшукові) дії має право слідчий, що здійснює досудове розслідування злочину, або за його письмовим дорученням, у порядку ст. 41, ч. 6 ст. 246 КПК, уповноважені законодавством оперативні підрозділи правоохоронних органів, співробітники яких під час проведення цих слідчих (розшукових) дій користуються повноваженнями слідчого (ч. 2 ст. 41 КПК). За рішенням слідчого або прокурора до проведення негласних (слідчих) розшукових дій можуть залучатися також інші особи (співробітники оперативних підрозділів, фахівці, перекладачі, особи, що конфіденційно співпрацюють з оперативним підрозділом, поняті тощо).

Ухвалення процесуальних рішень про проведення негласних слідчих (розшукових) дій є результатом оцінки слідчої ситуації, що виникла на певний момент розслідування. Такі слідчі ситуації характеризуються наявністю відомостей про злочин і особу, що його вчинила, які вимагають перевірки, для їх підтвердження або спростування, за умови, якщо іншим способом, ніж шляхом проведення конкретної негласної слідчої (розшукової) дії, це зробити неможливо.

Рішення про порядок, методи, прийоми, засоби, місце, учасників негласних (слідчих) розшукових дій в ході їх проведення приймає слідчий або співробітник оперативного підрозділу, якому доручено її проведення.

У разі ухвалення таких рішень обов'язково має враховуватися ризик можливості:

- здійснення посягання на життя або заподіяння особі (особам), що проводить негласну слідчу (розшукову) дію, бере в ній участь або іншим особам, тілесних ушкоджень;

- поширення речовин небезпечних для життя багатьох людей;

- втечі осіб, що скоїли тяжкі або особливо тяжкі злочини;

- настання екологічної або техногенної катастрофи;

- спричинення значної матеріальної шкоди.

За наявності можливості настання таких наслідків у разі проведення негласної слідчої (розшукової) дії слідчий, прокурор або уповноважений співробітник оперативного підрозділу, якому доручено проведення негласної слідчої (розшукової) дії, повинні обрати інший порядок, методи, прийоми, засоби, місце, учасників її проведення або відмовитися від її проведення та обрати такі гласні або негласні слідчі (розшукові) дії, які повністю виключають настання таких наслідків. Ця рекомендація ґрунтується на аналізі нормативних вимог до проведення окремих негласних слідчих (розшукових)

дій, що містяться в Главі 21 КПК, та положеннях ст. 43 і відповідних статтях розділів XVII, XVIII КК України.

У процесуальному рішенні про проведення негласної слідчої (розшукової) дії має бути точно вказаний строк її проведення на це вказують ч. 5 ст. 246, п. 6 ч. 2, п. 5 ч. 4 ст. 248, п. 4 ст. 251 КПК. Виняток становлять негласні слідчі (розшукові) дії, які проводяться з метою встановлення місцезнаходження особи, що переховується від органів досудового розслідування, слідчого судді або суду, і оголошеної в розшук. Для таких негласних слідчих (розшукових) дій в ухвалі слідчого судді (постанові слідчого, прокурора) вказується конкретна дата початку їх проведення, а строк завершення – до встановлення місцезнаходження особи, що переховується від органів досудового розслідування, слідчого судді або суду, і оголошеної в розшук. Встановлення і обчислення строків проведення негласних слідчих (розшукових) дій, а також їх продовження, здійснюється відповідно до положень Глави 7 КПК, ч. 5 ст. 246 і ст. 249 КПК.

Закон не визначає, за який час до завершення строку дії ухвали слідчого судді про дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії, прокурор, або слідчий, за погодженням з прокурором, повинен звернутися до слідчого судді з клопотанням про подовження дозволу на проведення цієї слідчої дії. Однак, з огляду на те, що, по-перше, у разі відмови прокурора в погодженні клопотання слідчого до слідчого судді про подовження дозволу на проведення негласної слідчої (розшукової) дії слідчий має право звернутися до керівника органу досудового розслідування, який після вивчення клопотання за необхідності ініціює розгляд питань, порушених у ньому, перед прокурором вищого рівня, котрий протягом трьох днів погоджує відповідне клопотання або відмовляє у його погодженні (ч. 3 ст. 40 КПК); по-друге, документообіг по негласним слідчим (розшуковим) діям здійснюється за правилами секретного діловодства і направлення відповідних клопотань та інших документів щодо надання дозволу на проведення негласної слідчої (розшукової) дії, здійснюється винятково через підрозділи режимно-секретних органів; по-третє, апеляційні суди України працюють за п'ятиденним робочим тижнем, тому слідчий має подати на узгодження відповідному прокурору клопотання про подовження слідчим суддею дозволу на проведення негласної слідчої (розшукової) дії не пізніше ніж за сім робочих днів до завершення строку дії попередньої ухвали слідчого судді. У такому клопотанні, окрім відомостей, зазначених у ст. 248 КПК, слідчий, прокурор мають, поряд із викладенням результатів проведення негласної слідчої (розшукової) дії, навести відомості, які дають достатні підстави вважати, що продовження проведення негласної слідчої

(розшукової) дії дасть змогу додатково зібрати інформацію, яка має значення для кримінального провадження.

У кожному конкретному випадку під час визначення строку проведення негласної слідчої (розшукової) дії або його продовження доцільно керуватися положеннями ч. 1 та 4 ст. 249 КПК про те, що:

- строк дії ухвали слідчого судді про дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії не може перевищувати двох місяців;
- такий строк не має перевищувати фактичний максимальний строк досудового розслідування, який залишився на момент ухвалення відповідного процесуального рішення;
- загальний строк, протягом якого в одному кримінальному провадженні може тривати проведення негласної слідчої (розшукової) дії, дозвіл який дає слідчий суддя, не може перевищувати максимальні строки досудового розслідування, передбачені ст. 219 КПК.

Строк проведення негласної слідчої (розшукової) дії може бути продовжений (ч. 5 ст. 246 КПК):

- прокурором, якщо негласна слідча (розшукова) дія проводиться за його рішенням,
- до вісімнадцяти місяців;
- керівником органу досудового розслідування, якщо негласна слідча (розшукова) дія проводиться за його або слідчого рішенням,
- до шести місяців;
- начальником головного, самостійного управління Міністерства внутрішніх справ України, Центрального управління Служби безпеки України, головного управління, правління Міністерства внутрішніх справ України, органу, що здійснює контроль за додержанням податкового законодавства, органу державного бюро розслідувань в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, регіонального органу Служби безпеки України в межах компетенції, якщо негласна слідча (розшукова) дія проводиться за рішенням слідчого, до дванадцяти місяців;
- Міністром внутрішніх справ України, Головою Служби безпеки України, головою органу, що здійснює контроль за додержанням податкового законодавства, головою державного бюро розслідувань, якщо негласна слідча (розшукова) дія проводиться за рішенням слідчого,
- до вісімнадцяти місяців;
- слідчим суддею, якщо негласна слідча (розшукова) дія проводиться за його рішенням у порядку, передбаченому ст. 249 КПК.

Необхідно також звернути увагу на те, що відповідно до ст. 247 КПК під слідчим суддею в Главі 21 КПК розуміється голова або визначений

ним інший суддя Апеляційного суду АРК, областей, міста Києва і Севастополя, у межах територіальної юрисдикції якого знаходиться орган досудового розслідування. Слідчі судді місцевих судів не правомочні давати дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії.

Розгляд клопотань про надання дозволу на проведення негласних слідчих (розшукових) дій щодо суддів, працівників суду та правоохоронних органів та/або у приміщеннях судових і правоохоронних органів, який віднесений згідно з положеннями цієї глави до повноважень слідчого судді, може здійснюватися слідчим суддею Апеляційного суду АРК, апеляційного суду області, міст Києва та Севастополя поза межами територіальної юрисдикції органу досудового розслідування, який здійснює досудове розслідування. У такому разі слідчий, прокурор звертаються з клопотаннями про надання дозволу на проведення негласних слідчих (розшукових) дій до слідчого судді апеляційного суду, найбільш територіально наближеного до апеляційного суду, в межах територіальної юрисдикції якого здійснюється досудове розслідування.

Порядок розгляду слідчим суддею клопотань про дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії визначений ст. 248 КПК.

Відповідно до ч 2 ст. 248 КПК у клопотанні зазначаються:

- найменування кримінального провадження та його реєстраційний номер;
- короткий виклад обставин злочину, у зв'язку з розслідуванням якого подається клопотання;
- правова кваліфікація злочину із зазначенням статті (частини статті) Кримінального кодексу України;
- відомості про особу (осіб) місце або річ щодо яких необхідно провести негласну слідчу (розшукову) дію;
- обставини, що дають підстави підозрювати особу у вчиненні злочину;
- вид негласної слідчої (розшукової) дії та обґрунтування строку її проведення;
- обґрунтування неможливості отримання відомостей про злочин та особу, яка його вчинила, в інший спосіб;
- відомості залежно від виду негласної слідчої дії про ідентифікаційні ознаки, які дадуть змогу унікально ідентифікувати абонента спостереження, телекомунікаційну мережу, кінцеве обладнання тощо;
- обґрунтування можливості отримання під час проведення негласної слідчої (розшукової) дії доказів, які самотійно або сукупно з іншими

доказами можуть мати суттєве значення для з'ясування обставин злочину або встановлення осіб, які його вчинили.

До клопотання слідчого, прокурора додається витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань щодо кримінального провадження, у межах якого подається клопотання.

У разі, коли прокурор відмовляє у погодженні клопотання слідчого до слідчого судді про дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії, слідчий відповідно до ч. 3 ст. 40 КПК має право звернутися до керівника органу досудового розслідування, який після вивчення клопотання за необхідності ініціює розгляд питань, порушених у ньому, перед прокурором вищого рівня, звертаючись до нього про погодження клопотання до слідчого судді про проведення негласної слідчої (розшукової) дії, який протягом трьох днів погоджує відповідне клопотання або відмовляє у його погодженні. У такому клопотанні керівник органу досудового розслідування має обов'язково врахувати підстави, через які прокурор відмовив у погодженні попереднього клопотання про надання дозволу на проведення негласної слідчої (розшукової) дії.

Слідчий суддя протягом шести годин із моменту отримання клопотання про дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії зобов'язаний розглянути це клопотання за участю особи, яка подала це клопотання (ч. 1 ст. 248 КПК). За необхідності слідчий суддя вивчає матеріали кримінального провадження та вислуховує суб'єкта внесення клопотання. Обсяги надання матеріалів кримінального провадження визначаються слідчим суддею. Невиконання законних вимог слідчого судді про надання йому матеріалів кримінального провадження, що обґрунтовують клопотання про дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії, може бути підставою для відмови в задоволенні такого клопотання.

Слідчий суддя під час розгляду клопотання про дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії може постановити відповідну ухвалу, якщо ним будуть встановлені достатні підстави вважати, що вчинений злочин є відповідної тяжкості та під час проведення негласної слідчої (розшукової) дії можуть бути отримані докази, які самостійно або сукупно з іншими доказами можуть мати суттєве значення для з'ясування обставин злочину або встановлення осіб, які вчинили злочин.

Ухвала слідчого судді про дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії має відповідати загальним вимогам до судових рішень, передбачених КПК, а також містити відомості про:

- прокурора, слідчого, який звернувся з клопотанням;

- злочин, у зв'язку із досудовим розслідуванням якого постановляється ухвала;
- особу (осіб), місце або річ щодо яких необхідно провести негласну слідчу (розшукову) дію;
- вид негласної слідчої (розшукової) дії та відомості залежно від виду негласної слідчої дії про ідентифікаційні ознаки, які дадуть змогу унікально ідентифікувати абонента спостереження, телекомунікаційну мережу, кінцеве обладнання тощо;
- строк дії ухвали.

За результатами розгляду такого клопотання слідчий суддя може постановити ухвалу і про надання дозволу на проведення негласної слідчої (розшукової) дії, і про відмову в такому дозволі. Останнє, відповідно до ч. 5 ст. 248 КПК, не є перешкодою для звернення до нього з новим клопотанням, але в новому клопотанні мають бути враховані підстави, через які слідчий суддя раніше відмовив у наданні дозволу на проведення негласної слідчої (розшукової) дії.

Постанова слідчого, прокурора про проведення негласної слідчої (розшукової) дії може бути винесена у випадках, передбачених ч.1 ст. 250 КПК. Слідчий є самостійним в обранні негласної слідчої (розшукової) дії, яку він вважає за необхідне провести за наявності достатніх підстав для її проведення, що наведені у відповідних статтях Глави 21 КПК. Таке рішення у вигляді постанови слідчого, згідно з ч. 1 ст. 250 КПК, має бути письмово узгоджене ним із прокурором, який здійснює процесуальне керівництво досудовим розслідуванням.

Прокурор може, за наявності, передбачених Главою 21 КПК, підстав, самостійно винести постанову про проведення негласної слідчої (розшукової) дії, виконання якої доручити слідчому, органу досудового розслідування, оперативному підрозділу, з огляду на положення п. 4, 5 ст. 36, ст. 41 КПК та особливостей порядку та тактики проведення певної негласної слідчої (розшукової) дії.

Слідчий, прокурор, які прийняли рішення про проведення негласної слідчої (розшукової) дії, несуть повну відповідальність за її законне та своєчасне проведення. Уповноважені посадові особи оперативних підрозділів органів внутрішніх справ, органів безпеки, органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства, органів Державної пенітенціарної служби України, органів Державної прикордонної служби України, органів Державної митної служби України, які за дорученням слідчого або прокурора проводять негласну слідчу (розшукову) дію, також несуть відповідальність за законність та своєчасність її проведення.

Кожна постанова слідчого, прокурора про проведення негласної слідчої (розшукової) дії в кримінальному провадженні, відповідно до положень ч. 6 ст. 110 КПК, виготовляється на офіційному бланку та засвідчується підписом особи, яка прийняла відповідне процесуальне рішення, та, згідно зі ст. 251 КПК, має містити:

- найменування кримінального провадження та його реєстраційний номер;
- правову кваліфікацію злочину з зазначенням статті (частини статті) КК України;
- відомості про особу (осіб), місце або річ щодо яких проводитиметься негласна слідча (розшукова) дія;
- початок, тривалість і мету негласної слідчої (розшукової) дії;
- відомості про особу (осіб), яка буде проводити негласну слідчу (розшукову) дію;
- обґрунтування прийнятої постанови, разом обґрунтування неможливості отримання відомостей про злочин та особу, яка його вчинила, в інший спосіб;
- вказівку на вид негласної слідчої (розшукової) дії, що проводиться.

У випадках, передбачених ч. 1 ст. 250 КПК, слідчий, за узгодженням з прокурором, або прокурор у своїй постанові, поряд із відомостями, що наведені у ст. 251 КПК, повинен розкрити зміст ситуації, що виникла, яка вимагає невідкладного проведення негласної слідчої (розшукової) дії з метою врятування життя людей та запобігання вчиненню тяжкого або особливо тяжкого злочину, передбаченого розділами I, II, VI, VII (ст.ст. 201 та 209), IX, XIII, XIV, XV, XVII Особливої частини КК України. Кожна постанова слідчого, прокурора про проведення негласної слідчої (розшукової) дії має бути мотивованою, тобто із наведенням доводів, що обґрунтовують ухвалення цього рішення, містити точні відомості про особу (осіб), місце або річ щодо яких проводитиметься негласна слідча (розшукова) дія, та про особу (осіб), яка буде проводити негласну слідчу (розшукову) дію.

3. Фіксація результатів негласних слідчих (розшукових) дій

Фіксація ходу і результатів негласних слідчих (розшукових) дій повинна відповідати загальним правилам фіксації кримінального провадження, встановленим ст.ст. 103–107, 252, 273 КПК, а в ході проведення зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж і зняття інформації з електронних інформаційних систем ще і положенням ст. 265 КПК. Протоколювання є основною формою фіксації ходу та результатів проведення негласної слідчої (розшукової) дії.

Загальні вимоги до структури та змісту протоколу негласної слідчої (розшукової) дії містяться у ч. 3 ст. 104 КПК, відповідно до яких він повинен складатися з:

1) вступної частини, яка має містити відомості про:

- місце, час проведення та назву процесуальної дії; особу, яка проводить процесуальну дію (прізвище, ім'я, по батькові, посада);
- усіх осіб, які присутні під час проведення процесуальної дії (прізвища, імена, по батькові, дати народження, місця проживання);
- інформацію про те, що особи, які беруть участь у процесуальній дії, заздалегідь повідомлені про застосування технічних засобів фіксації, характеристики технічних засобів фіксації та носіїв інформації, які застосовуються у разі проведення процесуальної дії, умови та порядок їх використання;

2) описової частини, яка має містити відомості про:

- послідовність дій;
- отримані в результаті процесуальної дії відомості, важливі для цього кримінального провадження, разом виявлені та/або надані речі та документи;

3) заключної частини, яка повинна містити відомості про:

- вилучені речі й документи та спосіб їх ідентифікації;
- спосіб ознайомлення учасників зі змістом протоколу;
- зауваження і доповнення до письмового протоколу з боку учасників процесуальної дії.

У вступній частині протоколу негласної слідчої (розшукової) дії додатково має бути зазначене відповідне рішення про проведення цієї негласної слідчої (розшукової) дії.

Особливості умов та порядку проведення окремих негласних слідчих (розшукових) дій можуть вимагати:

- забезпечення конфіденційності даних про осіб, які проводили негласну слідчу (розшукову) дію або були залучені до її проведення. Порядок застосування таких заходів забезпечення конфіденційності щодо названих осіб, визначається відповідними нормативно-правовими актами України;
- складання протоколів за результатами проміжних етапів їх проведення.

Наприклад, коли під час проведення довготривалих негласних слідчих (розшукових) дій особи, що їх проводять, отримують фактичні дані, що мають значення для кримінального провадження, зокрема, для прийняття процесуальних рішень щодо проведення інших слідчих (розшукових) та

негласних слідчих (розшукових) дій, вони можуть скласти відповідний протокол без завершення цієї негласної слідчої (розшукової) дії (п. 3.4.2 Інструкції «Про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні», затвердженої наказом Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України № 114/1042/516/936/1687/5 від 16.11.2012).

Додатками до протоколу можуть бути:

- спеціально виготовлені копії, зразки об'єктів, речей і документів;
- письмові пояснення спеціалістів, які брали участь у проведенні відповідної процесуальної дії;
- стенограма, аудіо-, відеозапис процесуальної дії;
- фототаблиці, схеми, зліпки, носії комп'ютерної інформації та інші матеріали, які пояснюють зміст протоколу.

Додатки до протоколу негласної слідчої (розшукової) дії мають бути належно виготовлені, упаковані з метою надійного збереження, а також засвідчені підписами слідчого, прокурора, спеціаліста, інших осіб, які брали участь у виготовленні та/або вилученні таких додатків.

Відповідно до ч. 3 ст. 252 КПК протоколи негласних слідчих (розшукових) дій з додатками до них не пізніше ніж через 24 години після їх припинення мають бути передані прокуророві, що здійснює нагляд за дотриманням законів у ході проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням, у межах якого були проведені ці негласні слідчі (розшукові) дії.

4. Використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій

Протоколи негласних слідчих (розшукових) дій і додатки до них відповідно до ст. 256 КПК можуть бути використані в доказуванні на тих самих підставах, що і результати проведення інших слідчих (розшукових) дій в ході досудового розслідування.

З огляду на положення ст. 256, а також ст.ст. 84–89, 91, 94 і 252 КПК, головною умовою використання в доказуванні результатів конкретних негласних слідчих (розшукових) дій є визнання внаслідок їх перевірки і оцінки слідчим, прокурором, слідчим суддею, судом процесуальними джерелами доказів.

Така перевірка й оцінка полягає:

- у перевірці й оцінці протоколу кожної негласної слідчої (розшукової) дії, що включають вивчення відомостей, що містяться в протоколі, цілісності упаковки додатків до нього, перевірку самого носія інформації на предмет наявності в протоколі підчищень, вставок, поправок, або обумовлені такі вставки і поправки в протоколі, або підписаний протокол усіма особами, що брали участь у цій негласній слідчій (розшуковій) дії, в порівнянні відомостей, що містяться в протоколі негласної слідчої (розшукової) дії та в додатках до нього з іншими доказами, зібраними в ході кримінального провадження;

- у перевірці результатів негласної слідчої (розшукової) дії шляхом проведення інших гласних і негласних слідчих (розшукових) дій і співставленні їх результатів. Із огляду на це, ч.2 і 3 ст. 256 КПК містить найважливіші положення, що надають можливість у разі потреби допитати як свідків осіб, що проводили або брали участь у проведенні негласних слідчих (розшукових) дій, зі збереженням у таємниці відомостей про цих осіб і застосуванням до них заходів забезпечення їх безпеки, а також допитати осіб щодо дій і контактів яких проводилися такі дії.

Рішення про використання в кримінальному провадженні як доказів обвинувачення відомостей про факти, що містяться в протоколах негласних слідчих (розшукових) дій і в додатках до них, вилучені в ході їх проведення речі, документи приймає прокурор. Зберігання таких предметів забезпечується прокурором із дотриманням вимог ст. 100 КПК або ним складається письмове доручення слідчому зі забезпечення їх збереження у порядку, передбаченому ст. 100 КПК і Кабінетом Міністрів України.

Відомості про факти, що містяться в протоколах відповідних негласних слідчих (розшукових) дій і додатках до них, можуть покладатися в основу ухвалення різних процесуальних рішень (про проведення інших слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій, про оголошення про підозру, звільнення від кримінальної відповідальності тощо) і після завершення кримінального провадження протоколи негласних слідчих (розшукових) дій і додатки до них, які прокурор планує використати в кримінальному провадженні, мають бути внесені в реєстр матеріалів досудового розслідування.

Кримінальним процесуальним законом у ст. 257 КПК передбачена можливість використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій не лише в доказуванні у кримінальному провадженні, в межах якого вони були отримані, але і в інших кримінальних провадженнях. Основою для цього є наявність у протоколі негласної слідчої (розшукової) дії і

додатках до нього інформації про ознаки кримінального правопорушення, яке не розслідується в даному кримінальному провадженні.

Така інформація може бути використана в іншому кримінальному провадженні тільки на підставі ухвали слідчого судді, яка виноситься за відповідним клопотанням прокурора у порядку ст. 248 КПК.

Перед направленням такого клопотання прокурор повинен з'ясувати чи зареєстровано в Єдиному реєстрі досудових розслідувань або ні досудове розслідування кримінального правопорушення, відомості про яке виявлені в ході проведення негласної слідчої (розшукової) дії. Відомості про наявність або відсутність зареєстрованого досудового розслідування відображаються в клопотанні до слідчого судді.

Прокурор, отримавши ухвалу слідчого судді про дозвіл використати інформацію, отриману в разі проведення негласної слідчої (розшукової) дії в іншому кримінальному провадженні, у разі, коли таке провадження не розпочато, вносить відповідні відомості в Єдиний реєстр досудових розслідувань, доручає органу досудового розслідування проведення досудового розслідування і направляє йому ухвалу слідчого судді та відповідні матеріали проведення негласної слідчої (розшукової) дії.

Якщо таке досудове розслідування проводиться і процесуальний контроль його здійснює інший прокурор, то прокурор, що отримав ухвалу слідчого судді про дозвіл на використання інформації, отриманої під час проведення негласної слідчої (розшукової) дії в іншому кримінальному провадженні, передає його разом із матеріалами негласної слідчої (розшукової) дії цьому прокуророві.

У результаті проведення негласних слідчих (розшукових) дій можуть бути отримані відомості, речі й документи, які в подальшій їх оцінці прокурором можуть бути визначені ним як ті, що не можуть бути використані як докази в кримінальному провадженні. В цьому разі відповідно до ст. 255 КПК прокурор зобов'язаний забезпечити знищення цих матеріалів, про що складає відповідну постанову з визначенням осіб, яким доручається її виконання.

Така постанов підлягає негайному виконанню під контролем прокурора. За результатами знищення речей, документів складається протокол із дотриманням вимог ст.ст. 104, 106 КПК. Законом забороняється знищення речей, документів, отриманих унаслідок проведення негласних слідчих (розшукових) дій, якщо їх власник може бути зацікавлений в їх поверненні.

Про наявність таких речей або документів прокурор зобов'язаний письмово повідомити їх власника з метою з'ясування його бажання отримати

ці речі або документи. Про повернення документів і речей їх власникові складається розписка. Допустимість таких дій і час їх здійснення визначаються прокурором з урахуванням необхідності забезпечення прав і законних інтересів осіб, а також попередження спричинення збитку для кримінального провадження.

КПК у ст.ст. 253, 254, 290 містить нормативно-правову регламентацію порядку відкриття факту проведення негласних слідчих (розшукових) дій і ознайомлення з його результатами в процесі ознайомлення підозрюваного, його захисника, потерпілого з матеріалами кримінального провадження, а також осіб, чиї конституційні права були тимчасово обмежені в ході проведення негласних слідчих (розшукових) дій.

Особливість ознайомлення осіб із протоколами негласних слідчих (розшукових) дій і додатками до них полягає в тому, що ці особи попереджаються про кримінальну відповідальність за ч. 1 ст. 387 КК України за розголошення відомостей про факт, методи проведення негласних слідчих (розшукових) дій, осіб, що їх проводили, інформацію, отриману внаслідок їх проведення.

Також не допускається виготовлення копій протоколів про проведення негласних (слідчих) розшукових дій і додатків до них.

ТЕМА Організація проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні, у тому числі на території, яка знаходиться під юрисдикцією іншого органу

Лекція - 2 год.

Навчальна мета: домогтися обізнаності слухачів у теоретичних питаннях, які стосуються порядку отримання відповідних ухвал, їх виконання та порядок використання доказової інформації отриманої під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій.

Виховна мета: сприяти формуванню наукового світогляду, моральних, етичних та інших якостей особистості, вихованню колективу в дусі поваги до закону і необхідності суворого виконання його положень.

Розвивальна мета: розвивати інтелектуальні здібності, мовлення, пам'ять, увагу, уяву, мислення, спостережливість, активність, творчість, самостійність слухачів, прищеплювати їм навички раціональних способів пізнавальної діяльності.

Навчальне обладнання, ТЗН: електронні підручники, посібники, мультимедійні слайди, комп'ютер.

Наочні засоби: зразки документів, тексти нормативних актів.

Міжтематичні зв'язки: кримінальний процес, криміналістика, досудова експертиза.

План лекції (навчальні питання):

1. Ідентифіковані (помічені) або несправжні (імітаційні) засоби.
2. Зняття інформації з електронних інформаційних систем.
3. Обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи як негласна слідча (розшукова) дія.
4. Виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації.
5. Імітування обстановки злочину.

1. Ідентифіковані (помічені) або несправжні (імітаційні) засоби

Виготовлення, утворення несправжніх (імітаційних) засобів для проведення конкретних негласних слідчих (розшукових) дій (ст. 273 КПК) є специфічною негласною слідчою (розшуковою) дією, яка проводиться з метою забезпечити неочевидність, скритність проведення окремих негласних слідчих (розшукових) дій або тактичних операцій, до яких вони включені, від об'єктів, відносно яких вони проводяться, а також від осіб, які в них не

беруть участь, та успішне вирішення завдань зі збирання доказів під час їх проведення.

Засобами, що можуть використовуватися під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій, з огляду на зміст ст. 273 КПК, є:

- реальні матеріальні об'єкти, що мають індивідуальні ідентифікаційні ознаки (наприклад, серія та номер грошової купюри певного номіналу) або спеціально помічені (тобто на них нанесені певні позначки з огляду на проведення негласної слідчої (розшукової) дії);

- несправжні (імітаційні) засоби – це речі та документи, які спеціально виготовлені для проведення негласної слідчої (розшукової) дії, що повністю або частково мають ознаки матеріальних об'єктів, які ними заміщуються, або спеціально утворені підприємства, установи, організації, які спеціально створюються для забезпечення проведення негласних слідчих (розшукових) дій.

Ч. 1 ст. 273 КПК містить пряму заборону використання заздалегідь помічених матеріальних об'єктів або несправжніх (імітаційних) засобів з іншою метою ніж для проведення негласних слідчих (розшукових) дій.

Процесуальне рішення у формі відповідної постанови про виготовлення, утворення та використання під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій несправжніх (імітаційних) засобів для проведення конкретних негласних слідчих (розшукових) дій приймає керівник органу досудового розслідування або прокурор. Факт виготовлення, утворення несправжніх (імітаційних) засобів або помітки матеріальних об'єктів для проведення конкретних негласних слідчих дій оформлюється відповідним протоколом, який складається із дотриманням вимог ст.ст. 104, 106, 252 КПК.

Факт передавання особі імітаційних речей, документів тощо, або помічених матеріальних об'єктів, для використання їх під час проведення конкретної негласної слідчої дії, оформлюється в окремому протоколі або в протоколі цієї негласної слідчої (розшукової) дії.

У разі необхідності розкриття до завершення досудового розслідування справжніх відомостей щодо спеціально утворених суб'єктів господарювання або щодо особи, яка діє без розкриття достовірних відомостей про неї, про це письмово повідомляється орган, співробітником якого є особа, яка таким способом здійснює негласні слідчі (розшукові) дії, та керівник органу досудового розслідування, прокурор, який прийняв рішення про використання таких засобів під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Рішення про розкриття справжніх відомостей про зазначену особу, обставини виготовлення речей або документів або

спеціального утворення підприємства, установи, організації приймається керівником органу досудового розслідування, прокурором та оформлюється відповідною постановою. У разі необхідності щодо особи, відомості про яку підлягають розкриттю, вживаються заходи забезпечення безпеки, передбачені законом.

Ч. 4 ст. 273 КПК надає несправжнім (імітаційним) засобам, застосованим під час проведення негласної слідчої (розшукової) дії, статус у процесі доказування як первинних засобів або знарядь учинення злочину, окрім випадків, якщо суд встановить порушення вимог КПК під час проведення відповідної негласної слідчої (розшукової) дії.

Збереження засобів, що використовувалися під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій, забезпечується прокурором та здійснюється у порядку, передбаченому ст. 100 КПК та визначеному Кабінетом Міністрів України.

2. Зняття інформації з електронних інформаційних систем

Зняття інформації з електронних інформаційних систем (ст. 264 КПК) полягає у здійсненні на підставі ухвали слідчого судді пошуку, виявлення і фіксації відомостей, що містяться в електронній інформаційній системі або її частинах, доступ до яких обмежений власником, володільцем або утримувачем системи розміщенням її у публічно недоступному місці, житлі або іншому володінні особи або логічним захистом доступу, а також отримання таких відомостей без відома її власника, володільця або утримувача.

Під електронною інформаційною системою у цій статті розуміється сукупність електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), периферійного обладнання та програмного забезпечення, призначених для автоматизації прийому, зберігання, обробки, пошуку і видачі інформації споживачам.

За своєю архітектурою електронні інформаційні системи можуть бути і локальними, у яких усі їх компоненти (база даних, система управління базою даних, клієнтське програмне забезпечення) знаходяться на одному комп'ютері, і розподіленими, в яких компоненти розподілені по декількох комп'ютерах.

Розподілені електронні інформаційні системи, своєю чергою, розділяють на файл-серверні інформаційні системи (в них база даних знаходиться на файловому сервері, а система управління базою даних та клієнтське програмне забезпечення – на робочих станціях) та клієнт-серверні інформаційні системи (в них база даних та система управління базою даних

знаходяться на сервері, а на робочих станціях знаходиться клієнтське програмне забезпечення).

І локальні, і розподілені електронні інформаційні системи можуть бути відкритими для громадян і закритими, тобто доступ до яких обмежений їх власником, володільцем або утримувачем шляхом розміщення файлових серверів та робочих станціях інформаційної системи в публічно недоступних місцях, житлі або іншому володінні особи та встановленням систем логічного захисту доступу до електронної інформаційної системи з робочих станцій локальної мережі підприємства, установи, організації тощо, або з робочих станцій зв'язаних з файловим сервером через мережу Інтернет.

Зняття інформації з електронних інформаційних систем або їх частин можливе без дозволу слідчого судді, якщо доступ до них не обмежується їх власником, володільцем або утримувачем або не пов'язаний з подоланням системи логічного захисту. Варто зауважити, що у випадках, коли під час досудового розслідування установлюється, що файловий сервер електронної інформаційної системи встановлений у публічно недоступному місці, житлі або іншому володінні особи, але доступ до баз даних, розміщених на ньому незахищений системами логічного захисту доступу і можливий з робочих станцій, розташованих поза межами місць розміщення файлових серверів електронної інформаційної системи, зняття інформації з електронних інформаційних систем або її частин також можливе без дозволу слідчого судді. У цій ситуації складається тільки протокол зняття інформації з електронних інформаційних систем із відповідними додатками до нього з дотриманням вимог ст.ст. 104–107, 252 та 265 КПК.

Підставами для проведення зняття інформації з електронних інформаційних систем є відомості, що в електронній інформаційній системі або її частині наявна інформація, що має значення для досудового розслідування.

У клопотанні слідчого, узгодженому з прокурором, про дозвіл на зняття інформації з електронних інформаційних систем поряд із зазначенням відомостей, що перелічені у ч. 2 ст. 248 КПК, додатково мають бути вказані ідентифікаційні ознаки електронної інформаційної системи (найменування електронної інформаційної системи, фізичну адресу розташування її файлових серверів та робочих станцій або електронну адресу в мережі Інтернет, її власник, володілець або утримувач) та спосіб, яким обмежений доступ до неї.

Отримавши ухвалу слідчого судді про дозвіл на зняття інформації з електронної інформаційної системи, слідчий письмово, у порядку п. 2 ч. 2 ст. 40, ст. 41, ч. 6 ст. 246 КПК доручає оперативному підрозділу,

уповноваженому на проведення оперативно-технічних заходів, проведення цієї негласної слідчої (розшукової) дії..

3. Обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи як негласна слідча (розшукова) дія

Обстеження публічно недоступних місць, житла або іншого володіння особи (ст. 267 КПК) закон визначає як негласну слідчу (розшукову) дію, яка полягає у таємному проникненні, заразом із використанням технічних засобів, до публічно недоступних місць, житла або іншого володіння особи з метою:

- виявлення і фіксації слідів учинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, речей і документів, що мають значення для їх досудового розслідування;
- виготовлення копій або зразків зазначених речей і документів;
- виявлення та вилучення зразків для дослідження під час досудового розслідування тяжкого або особливо тяжкого злочину;
- виявлення осіб, які розшукуються;
- встановлення технічних засобів аудіо-, відеоконтролю особи.

З огляду на визначення цієї негласної слідчої (розшукової) дії, вона охоплює дії, які або дають змогу зібрати відомості, речі та документи, які мають значення для досудового розслідування, або дії, без проведення яких є неможливим проведення аудіо-, відеоконтролю особи (ст. 260 КПК) всередині публічно недо-ступних місць, житла або іншого володіння особи.

Місцями проведення цієї негласної слідчої (розшукової) дії є:

- публічно недоступне місце – це місце до якого неможливо увійти або в якому неможливо перебувати на правових підставах без отримання на це згоди власника, користувача або уповноважених ними осіб (наприклад, приміщення або ділянка місцевості підприємств, установ, організації тощо) (ч. 2 ст. 267 КПК);
- житло особи, під яким, відповідно до ч. 2 ст. 233 КПК, розуміється будь-яке приміщення, яке знаходиться у постійному або тимчасовому володінні особи, незалежно від його призначення і правового статусу, та пристосоване для постійного або тимчасового проживання в ньому фізичних осіб, а також усі складові частини такого приміщення. Тобто до житла відносяться: а) особистий будинок з усіма приміщеннями, які призначені для постійного або тимчасового проживання в них, а також ті приміщення, які хоча й не призначені для постійного або тимчасового проживання в них, але є складовою будинку; б) будь-яке житлове приміщення, незалежно від форми власності, яке належить до

житлового фонду і використовується для постійного або тимчасового проживання (будинки, квартири в будинку будь-якої форми власності, окрема кімната в квартирі тощо); в) будь-яке інше приміщення або забудова, які не належать до житлового фонду, але пристосовані для тимчасового проживання (дача, садовий будинок тощо);

- інше володіння особи – транспортний засіб, земельна ділянка, гараж, інші будівлі або приміщення побутового, службового, господарського, виробничого та іншого призначення тощо, які знаходяться у володінні особи (ч. 2 ст. 233 КПК).

З огляду на те, що приміщення, які спеціально призначені для утримання осіб, права яких обмежені відповідно до закону (приміщення з примусового утримання осіб у зв'язку з відбуттям покарання, затримання, взяттям під варту тощо), мають статус публічно доступних (ч. 3 ст. 267 КПК), вони не є місцями проведення даної негласної слідчої (розшукової) дії.

Підставами для проведення обстеження публічно недоступних місць, житла або іншого володіння особи є відомості, що в конкретному публічно недоступному місці, житлі або іншому володінні особи, можуть знаходитися сліди учинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, речі та документи або можуть бути виготовлені з них копії, або отримані зразки, особи, що розшукуються, за учинення цих злочинів, або особа, аудіо- та відеоконтроль розмов, звуків, рухів якої, дій, пов'язаних із її діяльністю, у цих місцях, може містити відомості, які мають значення для досудового розслідування тяжких або особливо тяжких злочинів.

За наявності хоча б однієї з перелічених підстав у випадках, коли іншим способом отримати ці відомості є неможливо, або по-іншому не можна здійснити дії з виготовлення копій або зразків речей, документів або інших матеріальних об'єктів, виявити осіб, які розшукуються, або встановити технічні засоби аудіо-, відеоконтролю особи в публічно недоступному місці, житлі або іншому володінні особи, прокурор або слідчий вносить клопотання, узгоджене з прокурором, до слідчого судді про дозвіл на проведення обстеження публічно недоступних місць, житла або іншого володіння особи. Це клопотання має бути укладеним відповідно до вимог ч. 2 ст. 248 КПК.

Ухвала про обстеження публічно недоступних місць, житла або іншого володіння особи має бути постановлена слідчим суддею у порядку, передбаченому ст.ст. 246, [248](#), [249](#) КПК.

Специфіка методів та засобів обстеження публічно недоступних місць, житла або іншого володіння особи зумовлює необхідність, після отримання прокурором або слідчим ухвали слідчого судді про дозвіл на

проведення цієї негласної слідчої (розшукової) дії, її письмового доручення на підставі ст. 41, ч. 6 ст. 246 КПК уповноваженому оперативному підрозділу.

Посадова особа уповноваженого оперативного підрозділу, якій доручено обстеження публічно недоступних місць, житла або іншого володіння особи, складає протокол з описанням усіх виконаних дій та їх результатів, який протягом двадцяти чотирьох годин із моменту припинення цієї негласної слідчої (розшукової) дії передається прокурору (ч. 3 ст. 252 КПК). Відомості про осіб, які проводили цю негласну слідчу (розшукову) дію або були залучені до її проведення, у разі здійснення щодо них заходів безпеки, можуть зазначатися із забезпеченням конфіденційності даних про таких осіб у порядку, визначеному законодавством.

Ч. 1 ст. 268 КПК дає можливість проведення негласної слідчої (розшукової) дії, спрямованої на ***установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу*** (мобільного терміналу систем зв'язку та інших радіовипромінювальних пристроїв, активованих у мережах операторів рухомого (мобільного) зв'язку, тобто мобільного телефону, GSM, UMTS, HSDPA, WiMAX, LTE модемів, що забезпечують бездротовий доступ до мережі Інтернет, та інших радіовипромінювальних пристроїв, активованих у мережах операторів рухомого (мобільного) зв'язку, тощо), без розкриття змісту повідомлень, що передаються, якщо в результаті його проведення можна встановити обставини, що мають значення для кримінального провадження, а саме теперішнє місцезнаходження радіоелектронних засобів та інших радіовипромінювальних пристроїв, активованих у мережах операторів рухомого (мобільного) зв'язку, що належать та (або) знаходяться у користуванні в осіб, що можуть бути причетними до учинення злочину.

Тобто проведення цієї негласної слідчої (розшукової) дії дає змогу вирішити розшукове завдання зі встановлення факту знаходження у певному місці та часі конкретної особи, якій належить та (або) знаходиться у користуванні радіоелектронний засіб та інший радіовипромінювальний пристрій, активований у мережі оператору рухомого (мобільного) зв'язку. Встановлення цього факту забезпечують положення ч. 3 ст. 34, п. 7 ч. 1, ч. 2 та ч. 4 ст. 39 Закону України «Про телекомунікації», згідно з якими оператори телекомунікацій зобов'язані зберігати записи про надані телекомунікаційні послуги протягом строку позовної давності, визначеного законом, та надавати інформацію про надані телекомунікаційні послуги у порядку, встановленому законом, а також за власні кошти встановлювати на своїх телекомунікаційних мережах технічні засоби, необхідні для здійснення уповноваженими органами оперативно-розшукових заходів, і забезпечувати

функціонування цих технічних засобів, а також у межах своїх повноважень сприяти проведенню оперативно-розшукових заходів та недопущенню розголошення організаційних і тактичних прийомів їх проведення.

В ухвалі слідчого судді про дозвіл на встановлення місцезнаходження радіоелектронного засобу повинні бути зазначені ідентифікаційні ознаки, які дадуть можливість унікально ідентифікувати абонента спостереження (його абонентський номер (сукупність цифрових знаків для позначення (ідентифікації) кінцевого обладнання абонента в телекомунікаційній мережі), транспортну телекомунікаційну мережу (назву оператора телекомунікацій, який має право на технічне обслуговування та експлуатацію телекомунікаційної мережі, якій належить номер абонента спостереження), кінцеве обладнання (його ідентифікатор для розпізнання в телекомунікаційній мережі, який надав цьому кінцевому обладнанню виробник (наприклад, код IMEI мобільного телефона, USB-модема тощо)).

4. Виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації

Положення ст. 272 КПК містять нормативно-правову регламентацію порядку прийняття рішення про проведення негласної слідчої (розшукової) дії – виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи або злочинної організації.

Ст.ст. 13–14 Закону України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» та п. 8, 13 ч. 1 ст. 8 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» визначають, що під час здійснення боротьби з організованою злочинністю спеціальні підрозділи по боротьбі з організованою злочинністю органів внутрішніх справ, Служби безпеки України мають право, якщо інших заходів для розкриття організованої злочинності та притягнення винних до кримінальної відповідальності недостатньо, використовувати штатних і нештатних негласних співробітників, які вводяться під легендою прикриття в організовані злочинні угруповання, або учасника організованого злочинного угруповання, які на конфіденційній основі співпрацює з уповноваженими на боротьбу з організованою злочинністю органами, зі збереженням у таємниці достовірних даних щодо їх особистості.

Чинне законодавство забороняє залучати до виконання розшукових (негласних) слідчих дій медичних працівників, священнослужителів, адвокатів, якщо особа, стосовно якої вони повинні здійснювати зазначені дії, є їх пацієнтом або клієнтом.

Порядок і тактика проведення виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи або злочинної організації визначається чинними Законами України та відомчими нормативно-правовими актами правоохоронних органів України.

Питання щодо кримінальної відповідальності за протиправні дії осіб, які виконують спеціальне завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи або злочинної організації, вирішується відповідно до положень ст. 43 КК України та відповідних норм Особливої частини КК України.

Слідчий, що розслідує тяжкий або особливо тяжкий злочин, або прокурор, отримавши фактичні дані, що він вчинений членами організованого злочинного угруповання, або достатні дані вважати, що має місце підготовка учинення нового злочину членами організованого злочинного угруповання щодо діяльності якого проводиться розслідування, визначає, з урахуванням наявного часу, можливостей введення під легендою прикриття в конкретну організовану групу або злочинну організацію штатного або нештатного негласного співробітника, або наявності члена організованого злочинного утворення, який на конфіденційних засадах співпрацює з уповноваженими оперативними підрозділами, визначає можливість доручення конкретній особі виконати спеціальне завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи або злочинної організації.

Виконання такого спеціального завдання, як негласна слідча (розшукова) дія, здійснюється на підставі постанови слідчого, погодженої з керівником органу досудового розслідування, або постанови прокурора зі збереженням у таємниці достовірних відомостей про особу. У такій постанові, окрім відомостей, передбачених ст. 251 КПК, зазначається обґрунтування меж спеціального завдання та, які спеціальні несправжні (імітаційні) засоби будуть використовуватися.

Винесенню постанови про виконання спеціального завдання особами, які не є працівниками правоохоронного органу, має передувати укладення угоди про конфіденційне співробітництво між такою особою і правоохоронним органом і відповідне нерозголошення даних. У цій угоді мають бути перелічені права й обов'язки цієї особи і, зокрема, роз'яснення того, у якому випадку і за учинення яких діянь ця особа підлягає кримінальній відповідальності.

Виконання спеціального завдання не може перевищувати шість місяців, а в разі необхідності строк його виконання продовжується слідчим за

погодженням з керівником органу досудового розслідування або прокурором на строк, який не перевищує строку досудового розслідування.

5. Імітування обстановки злочину

Виготовлення, утворення несправжніх (імітаційних) засобів для проведення конкретних негласних слідчих (розшукових) дій (ст. 273 КПК) є специфічною негласною слідчою (розшуковою) дією, яка проводиться з метою забезпечити неочевидність, скритність проведення окремих негласних слідчих (розшукових) дій або тактичних операцій, до яких вони включені, від об'єктів, відносно яких вони проводяться, а також від осіб, які в них не беруть участь, та успішне вирішення завдань зі збирання доказів під час їх проведення.

Засобами, що можуть використовуватися під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій, з огляду на зміст ст. 273 КПК, є:

- реальні матеріальні об'єкти, що мають індивідуальні ідентифікаційні ознаки (наприклад, серія та номер грошової купюри певного номіналу) або спеціально помічені (тобто на них нанесені певні позначки з огляду на проведення негласної слідчої (розшукової) дії);
- несправжні (імітаційні) засоби – це речі та документи, які спеціально виготовлені для проведення негласної слідчої (розшукової) дії, що повністю або частково мають ознаки матеріальних об'єктів, які ними заміщуються, або спеціально утворені підприємства, установи, організації, які спеціально створюються для забезпечення проведення негласних слідчих (розшукових) дій.

Ч. 1 ст. 273 КПК містить пряму заборону використання заздалегідь помічених матеріальних об'єктів або несправжніх (імітаційних) засобів з іншою метою ніж для проведення негласних слідчих (розшукових) дій.

Процесуальне рішення у формі відповідної постанови про виготовлення, утворення та використання під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій несправжніх (імітаційних) засобів для проведення конкретних негласних слідчих (розшукових) дій приймає керівник органу досудового розслідування або прокурор. Факт виготовлення, утворення несправжніх (імітаційних) засобів або помітки матеріальних об'єктів для проведення конкретних негласних слідчих дій оформлюється відповідним протоколом, який складається із дотриманням вимог ст.ст. 104, 106, 252 КПК.

Факт передавання особі імітаційних речей, документів тощо, або помічених матеріальних об'єктів, для використання їх під час проведення конкретної негласної слідчої дії, оформлюється в окремому протоколі або в протоколі цієї негласної слідчої (розшукової) дії.

У разі необхідності розкриття до завершення досудового розслідування справжніх відомостей щодо спеціально утворених суб'єктів господарювання або щодо особи, яка діє без розкриття достовірних відомостей про неї, про це письмово повідомляється орган, співробітником

якого є особа, яка таким способом здійснює негласні слідчі (розшукові) дії, та керівник органу досудового розслідування, прокурор, який прийняв рішення про використання таких засобів під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Рішення про розкриття справжніх відомостей про зазначену особу, обставини виготовлення речей або документів або спеціального утворення підприємства, установи, організації приймається керівником органу досудового розслідування, прокурором та оформлюється відповідною постановою. У разі необхідності щодо особи, відомості про яку підлягають розкриттю, вживаються заходи забезпечення безпеки, передбачені законом.

Ч. 4 ст. 273 КПК надає несправжнім (імітаційним) засобам, застосованим під час проведення негласної слідчої (розшукової) дії, статус у процесі доказування як первинних засобів або знарядь учинення злочину, окрім випадків, якщо суд встановить порушення вимог КПК під час проведення відповідної негласної слідчої (розшукової) дії.

Збереження засобів, що використовувалися під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій, забезпечується прокурором та здійснюється у порядку, передбаченому ст. 100 КПК та визначеному Кабінетом Міністрів України.

ТЕМА Організація проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні, у тому числі на території, яка знаходиться під юрисдикцією іншого органу

Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: домогтися обізнаності слухачів у теоретичних питаннях, які стосуються порядку отримання відповідних ухвал, їх виконання та порядок використання доказової інформації отриманої під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій.

Виховна мета: сприяти формуванню наукового світогляду, моральних, етичних та інших якостей особистості, вихованню колективу в дусі поваги до закону і необхідності суворого виконання його положень.

Розвивальна мета: розвивати інтелектуальні здібності, мовлення, пам'ять, увагу, уяву, мислення, спостережливість, активність, творчість, самостійність слухачів, прищеплювати їм навички раціональних способів пізнавальної діяльності.

Навчальне обладнання, ТЗН: електронні підручники, посібники, мультимедійні слайди, комп'ютер.

Наочні засоби: зразки документів, тексти нормативних актів.

Міжтематичні зв'язки: кримінальний процес, криміналістика, досудова експертиза.

План практичного заняття:

1. Питання організаційно-правового характеру, що виникають під час підготовки та проведення НСРД.
2. Особливості фіксування НСРД (залучення спеціалістів та підготовка додатків, оформлення протоколу тощо).
3. Організація проведення НСРД та використання їх у результатів у кримінальному провадженні на території, яка знаходиться під юрисдикцією іншого органу.
4. Особливості використання результатів НС(Р)Д в інших кримінальних провадженнях.
5. Вирішення та обговорення тестових завдань.
6. Вирішення ситуативних завдань.

Ситуативні завдання:

Методичні вказівки:

Група розділяється на підгрупи.

Кожній підгрупі надається текст завдання для обговорення й прийняття рішення.

Після обговорення в підгрупі відбувається загальне обговорення ситуації.

Кожній підгрупі надається можливість висловити свою думку та задавати питання як тренеру, так й іншим учасникам дискусії.

Ситуація 1

Злочинне угруповання, яке очолює мешканець м. Одеси гр. К., використовуючи Інтернет-ресурси та сервер, що знаходиться у місті Києві, організувало віртуальний кінотеатр, в якому в мережі Інтернет в онлайн-режимі розповсюджуються фільми з порнографічним змістом.

Доступ до Інтернет-кінотеатру здійснюється після оплати коштів по СМС з мобільного терміналу. Точна адреса місця знаходження сервера, та анкетні дані членів злочинної групи не відомі.

Аргументуйте, які негласні слідчі (розшукові) дії треба застосувати для фіксування злочинної діяльності та встановлення засобів злочину й особи злочинців.

Складіть план підготовки та проведення цих НСРД.

Ситуація 2

У ході кримінального провадження встановлено, що К. через створений сайт мережі Інтернет збуває курильні наркотичні суміші, та переправляє їх покупцям через поштову компанію «Х», ховаючи їх у пакки з-під чаю.

Аргументуйте, які негласні слідчі (розшукові) дії треба застосувати для фіксування злочинної діяльності та встановлення засобів злочину й особи злочинців.

Складіть план підготовки та проведення цих НСРД.

Ситуація 3

Невстановлена особа за допомогою сайту продажу товарів виставила лот з продажу плазмового телевізора вартістю 15000 грн. Після того як потерпілий виплатив завдаток 12000 грн., невстановлена особа на телефонні дзвінки не відповідає, товар потерпілому не надійшов. В органі НП зареєстровано 10 заяв, що свідчать про подібні випадки.

Аргументуйте, які негласні слідчі (розшукові) дії треба застосувати для фіксування злочинної діяльності та встановлення засобів злочину й особи злочинців.

Складіть план підготовки та проведення цих НСРД.

Ситуація 4

Вивчаючи зміст інформації, знятої з транспортних телекомунікаційних мереж підозрюваного у вимаганні гр. О.С. Федорова, слідчий виявив відомості, що свідчать про вчинення цим громадянином низки злочинів у сфері незаконного обігу наркотичних засобів.

*Дайте правову оцінку ситуації, що склалася.
Як слід діяти слідчому в такій ситуації?*

Ситуація 5

Власник ресторану «Вікторія» гр. О. С. Петров звернувся до прокуратури зі скаргою щодо дій працівників поліції, які без його відома здійснювали негласний відеоконтроль у приміщенні ресторану, що, на думку гр-на О. С. Петрова, завдало значних збитків його бізнесу. Про проведену негласну слідчу (розшукову) дію він дізнався під час судового розгляду у кримінальному провадженні щодо його знайомого, гр. Н. П. Шакуна.

*Дайте правову оцінку ситуації, що склалася.
Як слід діяти прокурору в такій ситуації?*

Ситуація 6

Слідчий за погодженням з прокурором звернувся до голови апеляційного суду з клопотанням про дозвіл на проведення накладення арешту на кореспонденцію. Суддя апеляційного суду, визначений головою для розгляду цього клопотання, постановив ухвалу про відмову в наданні дозволу, обґрунтувавши її можливістю отримання відомостей про злочин в інший спосіб.

Питання:

*З'ясуйте, чи може слідчий оскаржити рішення слідчого судді.
Якщо так, то в який спосіб?*

Ситуація 7

Самостійно виявивши ознаки злочину, слідчий виніс постанову про спостереження за гр. О. П. Кисленком, яку направив для виконання уповноваженим оперативним підрозділам. Пізніше слідчий суддя

постановив ухвалу про відмову в наданні дозволу на проведення цієї негласної слідчої (розшукової) дії, обґрунтувавши своє рішення тим, що відомості про ознаки злочину не внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань.

Які правові наслідки тягне за собою постановлення такої ухвали.

Яке рішення повинно бути прийняте щодо матеріалів спостереження, зібраних щодо особи до постановлення рішення про відмову в наданні дозволу?

Ситуація 8

Інспектори фіскальної служби П. та М., перевіряючи господарську діяльність приватного підприємця Ф., встановили, що площа приміщення магазину, в якому він реалізує лікєро-горілочні вироби, дещо менша (18 м², а треба 20 м²) за нормативні умови ліцензування даного виду діяльності.

Тому вони вимагали у підприємця Ф. суму 2000 доларів США за те, що вони не будуть вживати заходів до позбавлення його ліцензії. Коли він пояснив, що таку суму зібрати не може, вони погрозили, що не будуть чекати позбавлення його ліцензії, а будуть проводити перевірки, щоб «закрити» його бізнес. Після чого Ф. звернувся до Н-ського відділу НП, та ця інформація була внесена до ЄРДР.

Слідчий встановив, що інспектори фіскальної служби П. та М. засобами мобільного зв'язку призначили Ф. зустріч в кафе поблизу його магазину. Слідчий прийняв рішення самостійно проводити негласні слідчі (розшукові) дії без доручення уповноваженим оперативним підрозділам.

Складіть стислий план закріплення доказів, отриманих з використанням негласних слідчих (розшукових) дій, у цій ситуації?

Ситуація 9

У ході розслідування кримінального провадження за ст. 115 ч. 1 КК України згідно з показаннями друзів загиблої дівчини встановлено, що ввечері напередодні знаходження трупа в парку вона пішла на зустріч з особою, з якою познайомилась на Інтернет-сайті знайомств «Л» та короткий час листувались.

Пояснить, які НСРД необхідно провести для встановлення особи злочинця.

Ситуація 10

22.12.2018 в денний час двоє невстановлених осіб, приховуючи свої обличчя масками у вигляді в'язаних шапок з прорізами для очей, проникли до квартири родини Н., зв'язали неповнолітню дитину, яка була в квартирі, мотузкою та заволоділи майном потерпілих. Серед викраденого був і планшетний комп'ютер «А», який був підключений до мережі Інтернет.

Поясніть, які заходи можна вжити для встановлення місця знаходження викраденого ноутбука, а також особи, що вчинила злочин, без проведення негласних слідчих (розшукових) дій, пов'язаних з втручанням у приватне спілкування?

Які НСРД можуть бути проведені?

Ситуація 11

Під час розслідування кримінального провадження, внесеного до ЄРДР за ознаками злочинів, передбачених ч.3 ст.305 та ч.3 ст.307 КК України, було встановлено таке: громадянка Аннікова С.В. організувала злочинну групу, яка займається виготовленням наркотичних засобів, їх збутом та контрабандою до РФ. За інформацією, встановленою під час провадження, Аннікова С.В. мешкає у приватному секторі за адресою: м., вул., буд. Слідчий також має інформацію про те, Аннікова діє за допомогою

співробітників правоохоронних органів, повні дані яких на цей час не встановлені. Крім того, Аннікова С.В. уже має судимість та обізнана з формами та методами оперативно-розшукової діяльності правоохоронних органів, має зв'язки серед співробітників НП.

Аргументуйте, які негласні слідчі (розшукові) дії необхідно застосувати для фіксування злочинної діяльності.

Складіть план підготовки та проведення цих НСРД.

Контрольні питання:

1. Розгляд клопотання про дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії.
2. Строк дії ухвали слідчого судді про дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії.
3. Організація проведення негласної слідчої (розшукової) дії до постановлення ухвали слідчого судді.
4. Вимоги до постанови слідчого, прокурора про проведення негласних слідчих (розшукових) дій.
5. Фіксація ходу і результатів негласних слідчих (розшукових) дій.
6. Повідомлення осіб, щодо яких проводилися негласні слідчі (розшукові) дії.
7. Заходи щодо захисту інформації, отриманої в результаті проведення негласних слідчих (розшукових) дій.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

I. Нормативно-правові акти

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 р. URL: <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
3. Загальна декларація прав людини: прийнята і проголошена Генеральною Асамблеєю ООН 10 груд. 1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015
4. Конвенція про захист прав і основних свобод людини від 4 листопада 1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004
5. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квітня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25-26. – Ст. 131.
6. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права людини: прийнятий Генеральною Асамблеєю ООН 16 грудня 1966 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/>
7. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 2 червня 2011 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 51. – Ст. 577.
8. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 3 лютого 2006 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 30. – Ст. 260.
9. Про державну таємницю: Закон України від 21 січня 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 16. – Ст. 93.
10. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві: Закон України від 23 грудня 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 11. – Ст. 51.
11. Про Національну поліцію: Закон України від 3 липня 2015 р. // Відомості Верховної Ради. – 2015. – № 40–41. – Ст. 379.
12. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лютого 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 22. – Ст. 303.
13. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 року. // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 2-3. – Ст. 12.
14. Про ратифікацію Європейської Конвенції про взаємну допомогу у кримінальних
15. Про свободу совісті та релігійні організації: Закон України від 23 квітня 1991 р. // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 25. – Ст. 283.
16. Про статус народного депутата України: Закон України від 21 листопада 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 3. – Ст. 17.
17. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 31. – Ст. 545.
18. Порядок зберігання речових доказів стороною обвинувачення, їх реалізації, технологічної переробки, знищення, здійснення витрат, пов'язаних з їх зберіганням і пересиланням, схоронності тимчасово вилученого майна під час кримінального провадження: Постанова Кабінету Міністрів України від 19 листопада 2012 р. № 1104 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 91. – С. 62.
19. Порядок передачі на зберігання тимчасово вилучених під час кримінального провадження документів, які посвідчують користування спеціальним правом: Постанова Кабінету Міністрів України від 19 листопада 2012 р. № 1104 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 91. – С. 62.
20. Про затвердження Інструкції з організації обліку та руху кримінальних проваджень в органах досудового розслідування Національної поліції України: Наказ МВС України від 14 квітня 2016 р. № 296 // Офіційний вісник України. – 2016. – № 52. – С. 45.
21. Про затвердження Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні:

Наказ Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 16 листопада 2012 р. № 114/1042/516/936/1687/5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua>

22. Про затвердження Інструкції про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події: Наказ МВС України від 3 листопада 2015 р. № 1339 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 92. – С. 337.

23. Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні: Наказ МВС України від 07 липня 2017 р. № 575 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE30805.html

24. Про затвердження Інструкції про участь працівників Експертної служби МВС України в кримінальному провадженні як спеціалістів: Наказ МВС України від 26 жовтня 2012 р. № 962 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 99. – С. 108.

25. Про затвердження Порядку взаємодії Генеральної прокуратури України та Міністерства внутрішніх справ України щодо обміну інформацією з Єдиного реєстру досудових розслідувань та інформаційних систем органів внутрішніх справ: Наказ ГПУ, МВС України від 17 листопада 2012 р. № 115/1046 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://document.ua/pro-zatverdzhennja-porjadku-vzaemodiyi-generalnoyi-proku-ratu-doc124092.html>

26. Про затвердження Порядку взаємодії між органами внутрішніх справ, закладами охорони здоров'я та прокуратури України при встановленні факту смерті людини: Наказ МВС, МОЗ, ГПУ від 28 листопада 2012 р. № 1095/955/119 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 97. – С. 394.

27. Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні : Наказ Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 16 лист. 2012 р. №№ 114 /1042/516/1199/936/1687/5/. Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12>

II. Література

Рекомендована література

1. Геселев О. Проблеми легітимізації використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій для доказування у кримінальному провадженні. Науковий часопис Національної академії прокуратури України. 2018. № 1. С. 30–46.

2. Городовенко В. Судовий контроль за проведенням слідчих (розшукових) і негласних слідчих дій. Слово Національної школи суддів України. 2013. № 1. С. 15–20.

3. Демідов І. Особливості організації прокурорського нагляду за проведенням контрольованої поставки, контрольованої та оперативної закупки товарів, предметів і речовин. Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2018. № 1 (106). С. 289–302.

4. Зайцев О.В. Організаційний та процесуальний статус слідчого. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2018. № 4. С. 153–156.

5. Досудове розслідування: навч. посібник / Р. І. Благута, А.-М. Ю. Ангеленюк, Ю. В. Гуцуляк та ін., за заг. Ред. Ю. А. Комісарчук та А. Я. Хитри. Львів. ЛьвДУВС. 2019. 600 с.

6. Коваль О. Нормативно-правове забезпечення здійснення негласних слідчих (розшукових) дій. Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. Серия : «Юридические науки». 2014. Т. 27 (66). № 2. С. 143–147.
7. Корнієнко М. Нормативно-правове регулювання негласних слідчих (розшукових) дій. Електронне наукове видання «Порівняльно-аналітичне право». 2015. № 1. С. 301–303.
8. Мирошниченко Ю. Негласні слідчі (розшукові) дії: підстави проведення. Правова позиція. 2019. № 2 (23). С. 117–121.7.
9. Кудінов С.С., Шехавцов Р.М., Дроздов О.М., Гриненко С.О. Негласні слідчі (розшукові) дії та використання результатів оперативно-розшукової діяльності у кримінальному провадженні : навчальнопрактичний посібник. Харків : Оберіг, 2013. 344 с..
10. Кримінальний процес: підручник / Р. І. Благута, Ю. В. Гуцуляк, О. М. Дуфенюк та ін., за заг. Ред А.Я. Хитри, Р. М. Шехавцова, В. В. Луцика. Львів: ЛьвДУВС. – 2019. – Ч. 1. – 532 с.
11. 19. Корнієнко М., Тертишник В Доктринальні проблеми інституту негласних слідчих (розшукових) дій. Міжнародний науковий журнал «Верховенство права». 2017. № 1. С. 95–101.
12. Писарчук Р., Білічак О. Правове регулювання негласних слідчих (розшукових) дій: проблеми й перспективи удосконалення. Jurnalul juridic national: teorie și practică. 2017. № 6. С. 171–175
13. Самойленко О. А. Слідча та слідчо-розшукова моделі типових ситуацій розслідування кримінального правопорушення. Держава та регіони. Сер.: Право. 2019. № 1 (63). С. 121-124.
14. Шерудило В. Процесуальний порядок проведення негласних слідчих (розшукових) дій, пов'язаних з втручанням у приватне спілкування : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2018. 264 с.
15. Юхно, О. О. Використання сучасних інформаційних технологій працівниками поліції при проведенні негласних слідчих (розшукових) дій : [навч. посіб.]. О. О. Юхно, О. О. Загуменний. 2-ге вид., доп. і перероб. Харків. Колегіум. 2020. - 116 с.

III. Інформаційні ресурси:

1. Офіційний веб-сайт Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: www.rada.gov.ua
3. Урядовий портал. Єдиний веб-потал органів виконавчої влади. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/>
4. Офіційний веб-потал Міністерства внутрішніх справ України. URL: <http://www.mvs.gov.ua/>
5. Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України. URL: <http://www.minjust.gov.ua/>
6. Офіційний веб-потал Міністерства освіти і науки України. URL: <http://www.mon.gov.ua/>
7. Національне агентство України з питань державної служби. URL: <http://nads.gov.ua/control/uk/index>
8. Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)». URL: <http://www.nau.ua/>

9. Електронна бібліотека Львівського державного університету
внутрішніх справ. URL: <http://www.lvduvs.edu.ua>